

Polderen

TOM NIEROP

FOTO: SIMONE VAN ES

Zou er iemand in Nederland zijn die vaker de woorden 'met elkaar' gebruikt(e) dan Wim Kok? Echt geturfd heb ik het nooit, maar ik schat dat ze om de vier zinnen langskwamen. De oud-premier was dan ook de ongekroonde koning van het nationale polderen. Overtuigde polderaars denken dat wanneer je alles maar 'met elkaar' bespreekt, uitonderhandelt, afweegt, afstemt en gladstrijkt, problemen en tegenstellingen vanzelf verdwijnen. Misschien een mooie gedachte, zo vlak na Kerst. Vervelend is echter dat veel problemen op die wijze weliswaar uit zicht verdwijnen, maar niet werkelijk. Klassiek zijn de jarenlang weggepolderde kwesties rond immigratie, WAO en Europese integratie. Niet serieus over praten, niet op de spits drijven, geen pijnlijke beslissingen nemen of eisen stellen, dan gaat het vanzelf over, luidde het devies. Tot de zaak echt vastloopt.

In sommige kwesties sta je nu eenmaal niet naast maar tegenover elkaar. Er zijn 'verworven rechten' en belangen. Persoonlijke en zakelijke belangen, individuele, groeps- en macrobelangen. Een wetgever is er om die af te wegen en vervolgens knopen door te hakken, in het algemeen belang. Dat is nadrukkelijk iets anders dan in 'ieders' belang. Anders hadden we 'met elkaar' helemaal geen wetgever nodig. Het is ook helemaal niet erg als de verschillende posities van betrokken partijen in discussies duidelijk naar buiten komen. Integendeel, je wordt dan vaak een stuk serieuzer genomen. Accountants boeken op het terrein van publieke stellingname gelukkig duidelijk vooruitgang. Als het bijvoorbeeld gaat om het toekomstig toezicht op verslaggeving en accountantsberoep, gaat de beroepsgroep een stevige publieke mening tegenwoordig niet uit de weg. Toch lijkt er ook wel eens koudwatervrees te bestaan. Vooral als er 'botsing' wordt gevreesd met de meningen en belangen van de gecontroleerden. Accountants hebben bijvoorbeeld scherpe kritiek geleverd op de traagheid van de wetgever met het invoeren van helderder verslaggevingsregels rond goodwill. Dat is goed. Maar tegelijk wordt zelfs de suggestie dat de druk van gecontroleerden (steevast 'cliënten' genoemd) ervoor heeft gezorgd dat die oude en verhullende regels zo lang zijn blijven bestaan - net als voor de kosten van optiebeloningen - uit de weg gegaan. Terwijl dat de onafhankelijke verantwoordelijkheid van het beroep, los van de 'cliënten', juist duidelijk over de bühne zou brengen. Soms moet er ter wille van het openbare of langetermijnbelang een knoop worden doorgehakt of stelling worden genomen. Protesten zijn dan niet erg. Iedereen schreeuwde over de rigoureuze Sarbanes-Oxley Act, maar inmiddels lijken de meeste betrokkenen wel te erkennen dat het nodig was. Voor de Nederlandse code Tabaksblat geldt hetzelfde. Minister Zalm herinnert zich gelukkig het stof op de aanbevelingen van Tabaksblats voorganger Peters, vertrouwt daarom voor de naleving nu niet op de in de polder zo populaire zelfregulering en maakt de nieuwe code tot wet. Zijden handschoenen zijn doorgaans niet geschikt om zwaar werk te verzetten. Maatregelen die slechts bijval krijgen, zijn meestal slecht of overbodig. Met meningen is het net zo. Harmonie klinkt aangenaam maar af en toe is steviger muziek erg heilzaam, ook voor het eigen imago.